

รายงานผลการศึกษาดูงานคณะกรรมการประสานกิจเครือข่าย
สถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางเพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย
ระหว่างวันที่ 7-10 เมษายน 2553
ณ สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา และสหพันธรัฐมาเลเซีย

เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลาง ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดโครงการศึกษาดูงานของผู้บริหารเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางเพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยซึ่งแต่งตั้งโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ณ มหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลาและมหาวิทยาลัยในสหพันธรัฐมาเลเซียครั้งนี้โดยได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยผ่านเครือข่ายฯ และขออนุมัติค่าใช้จ่ายบางส่วนจากหน่วยงานต้นสังกัดโดยได้เดินทางไปศึกษาดูงานระหว่างวันที่ 7-10 เมษายน 2553 รวมระยะเวลา 4 วัน

รายละเอียดในการเดินทางไปราชการเพื่อศึกษาดูงาน ณ มหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลาและมหาวิทยาลัยในสหพันธรัฐมาเลเซียครั้งนี้ มีคณะกรรมการประสานกิจเครือข่ายฯ เข้าร่วมศึกษาดูงานจำนวน 27 คน โดยได้มีการประสานงานและขอความร่วมมือในการเข้าศึกษาดูงาน ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และมหาวิทยาลัยในต่างประเทศได้แก่ University Putra Malaysia และ University of Malaya ซึ่งได้รับประโยชน์อย่างมากในการเข้าศึกษาดูงานและเยี่ยมชมศูนย์ ห้องปฏิบัติการในการเรียนการสอนรวมทั้งการเยี่ยมชมสถานที่สำคัญของสถาบันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางและผู้บริหารหรือผู้แทนของมหาวิทยาลัยที่เข้าศึกษาดูงานที่มีมาตรฐานคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมซึ่งได้รับการตอบรับอย่างดี

การศึกษาดูงานเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางเพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมศึกษาดูงานได้เปิดโลกทัศน์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดด้านการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเพื่อพัฒนาผู้บริหารให้มีมุมมองที่กว้างขึ้นอันจะนำไปสู่การพัฒนาสถาบันการศึกษามีประสิทธิภาพ สหพันธรัฐมาเลเซียมีการพัฒนาระบบการศึกษาอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อก้าวสู่ความเป็นนานาชาติในระยะเวลาอันสั้น มีสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับระดับโลก ซึ่งมีทั้งมหาวิทยาลัยเก่าแก่และติดอันดับมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก รวมทั้งการให้ความสำคัญกับงานวิจัยและการบริหารจัดการระบบคุณภาพทางการศึกษา เหล่านี้ทำให้คณะศึกษาดูงานได้รับประโยชน์และมีแนวทางในการประยุกต์แนวคิดต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของประเทศ นอกจากนี้ ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาที่เข้าร่วมศึกษาดูงานมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและร่วมอภิปรายเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสถาบันและนิสิตนักศึกษา โดยคณะศึกษาดูงานจำนวนทั้งสิ้น 27 คน ประกอบด้วยผู้แทนจากมหาวิทยาลัยในเครือข่ายเขตภาคกลางฯ ซึ่งเป็น

การศึกษาดูงานในสถาบันอุดมศึกษาครั้งนี้ คณะเดินทางได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน เช่น รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการกอง/สำนัก/ฝ่าย ของสถาบันที่เข้าศึกษาดูงาน ซึ่งทำให้ได้รับทราบข้อมูล เพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญในการพัฒนานักศึกษา รวมทั้งได้ศึกษาดูงานสถานที่สำคัญในมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป จากการศึกษาดูงานหน่วยงานและ มหาวิทยาลัยตามรายการข้างต้น ผู้แทนหน่วยงานและมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้มีการบรรยายสรุปภาพรวมของ หน่วยงานให้ทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยงานและมหาวิทยาลัย กิจกรรมในการดำเนินงาน รวมทั้ง แนวคิดในการพัฒนางานด้านวิชาการและการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันโดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ร่วมกันระหว่าง สถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศและผู้เข้าร่วมศึกษาดูงานทำให้เห็นถึงประโยชน์และแนวทางในการจัดการเรียน การสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแนวทางการพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรม และคณะเดินทางซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารของแต่ละสถาบันทั้งภาครัฐและเอกชนของสถาบันอุดมศึกษามีความสนใจและได้รับทราบข้อมูลที่เป็น สาระประโยชน์ตลอดจนประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนานิสิต นักศึกษาของสถาบันอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

สาระสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานในครั้งนี้ ได้แก่

การศึกษาดูงานในประเทศ

สิ่งที่ได้รับจากการศึกษาดูงานฯ

- การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคใต้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร เครือข่ายฯ ประกอบด้วยผู้แทนทุกสถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคใต้ ซึ่งมีรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นประธานและเลขานุการโดยมีการแต่งตั้งผู้แทนทุกวิทยาเขตของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ซึ่งเป็นแม่ข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคใต้มีการจัดการเรียน การสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเน้นความเหมาะสมกับสภาพสังคม การเมือง และวัฒนธรรมในท้องถิ่นโดยเฉพาะการเรียน การสอนที่เน้นการอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขเข้าใจซึ่งกันและกันของคนที่มีนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน โดยการเรียน การสอนจะเน้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งกิจกรรมภายในและกิจกรรมในรูปแบบเครือข่ายฯ
- สถาบันเครือข่ายได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคิดและนโยบาย ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยไทยซึ่งได้ดำเนินการจัดอบรมสัมมนา โดยเปิดโอกาสให้สถาบันในเครือข่ายเข้าร่วมและมีการพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานเป็น รายโครงการ โดยไม่พบว่ามีกำหนดวิธีการบริหารจัดการที่ชัดเจนและกระจายอย่างทั่วถึงให้แก่มหาวิทยาลัยที่อยู่

- การศึกษาดูงานของคณะกรรมการประสานกิจเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางในครั้งนี้อย่างไร
ได้รับความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการการศึกษาทั่วไป การจัดการเรียนการสอนจากสถาบันในเครือข่าย
ภาคีได้และมหาวิทยาลัยในต่างประเทศได้รับประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตัวอย่างที่ดีจากสถาบัน
- เกิดการเรียนรู้ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเปรียบเทียบและนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทที่
เหมาะสมกับสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางได้ในหลายตัวอย่างของ KM เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีการ
ดำเนินงานจัดประชุมผู้บริหาร ผู้นำนักศึกษาของ การรณรงค์เรื่องระเบียบการแต่งกาย การประชุมผู้นำ
การจัดกิจกรรมรับน้อง การพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย (มทร.ศรีวิชัย) มีการ
สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบที่หลากหลาย หรือตัวอย่างการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการสอน
รายวิชาทุก 10 นาที และการพัฒนารายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป การสนับสนุนและประชาสัมพันธ์การทำ
นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์เพื่อเผยแพร่สู่ชุมชน นอกจากนี้พบว่าหลายสถาบันให้ความสำคัญในการพัฒนากิจกรรม
นักศึกษาโดยมีการจัดทำใบรับรองกิจกรรมด้วย

การศึกษาดูงานในต่างประเทศ

- University Putra Malaysia หรือ UPM มีระบบการบริหารจัดการด้านการเงินโดยนำ
ผลิตภัณฑ์ของมหาวิทยาลัยเพื่อการค้าและนำรายได้เข้ามหาวิทยาลัย มีการส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยเกื้อหนุนที่ดีต่อ
นักศึกษา การพัฒนาด้านกีฬา การตั้งสมาคมนิสิตเก่าเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัย
มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายสำหรับนักศึกษาทุกศาสนา มีการดำเนินงานสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ
และสร้างความเป็นสากล
- University of Malaya หรือ UM เป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่ซึ่งเปิดสาขาวิชาที่หลากหลาย
และสอดคล้องต่อความต้องการของสังคมโดยมีการทำวิจัยและเสริมสร้างให้นักศึกษามีการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ
จากการเข้าศึกษาดูงานพบว่าบุคลากรของสถาบันมีศักยภาพสูง มีคุณลักษณะและความสามารถในการทำงานหลาย
ด้าน สถาบันได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาระดับนานาชาติโดยรับนักศึกษาเข้าเรียนและขยายความร่วมมือทั้ง
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีโครงการความร่วมมือมหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสถาบันมีมาตรการในการชักจูงให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม
ของมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาให้นักศึกษามีภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม มีชมรมและการพัฒนาให้
นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมในชมรมต่างๆ ที่หลากหลาย เน้นสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี

สิ่งที่เห็นชัดเจนจากการศึกษาดูงานของทั้งสองมหาวิทยาลัยคือ University Putra Malaysia และ
University of Malaya คือทั้งสองสถาบันมีระบบการสร้างความร่วมมือกับทั้งมหาวิทยาลัยภายในประเทศและใน

จากการศึกษาดูงานมหาวิทยาลัยในประเทศและมหาวิทยาลัยต่างประเทศครั้งนี้ คณะศึกษาดูงานพบข้อสังเกตว่ามหาวิทยาลัยในต่างประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาด้านวิชาการเป็นหลักในขณะที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และมีแนวคิดที่น่าสนใจของสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษาในด้านภาวะผู้นำโดยให้แนวคิดที่สำคัญคือ “The leader learns how to lead and the followers learn to be a team”

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาดูงาน

- 1 ในการติดต่อประสานงานควรชี้แจงให้สถาบันที่เข้าศึกษาดูงานทราบวัตถุประสงค์ในการศึกษาดูงานให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้เข้าศึกษาดูงานได้รับประโยชน์และความคุ้มค่าสูงสุดจากการศึกษาดูงาน(ระบุความต้องการในการศึกษาดูงานว่าจะศึกษาดูงานในด้านใดเพื่อเป็นแนวทางการจัดเตรียมประเด็นให้ครอบคลุม)
- 2 ควรมีการตั้งคณะอนุกรรมการย่อยเพื่อเตรียมการศึกษาดูงานทั้งในเรื่องประเด็นคำถามขอบเขตในการศึกษาดูงาน การมอบหมายงาน และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการเวลาในการศึกษาดูงานให้คุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- 3 คณะกรรมการ ควรมีการศึกษาข้อมูลและเตรียมตั้งคำถามล่วงหน้าและ/หรือประชุมก่อนเดินทางศึกษาดูงานหรือจัดให้มีการประชุมทุกวันที่มีการศึกษาดูงานเพื่อให้การศึกษาดูงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และกรรมการควรมีการศึกษาข้อมูลที่น่าสนใจเพื่อระดมคำถามที่เกี่ยวข้อง
- 4 ในอนาคตเครือข่ายฯ ควรจัดทำเว็บไซต์ภาคภาษาอังกฤษและทำลิงค์ไปยังสถาบันอื่นในเครือข่ายฯ โดยอาจมอบหมายให้สถาบันใดสถาบันหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการหรือดำเนินการร่วมกับสถาบันที่เป็นแม่ข่ายฯ
- 5 ควรมีการแบ่งหน้าที่กรรมการให้ชัดเจนในการศึกษาดูงานโดยแบ่งออกเป็นฝ่ายต่างๆ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระงานฝ่ายเลขานุการ เช่น ฝ่ายจัดเตรียมเอกสารและข้อมูลในการศึกษาดูงาน ฝ่ายความปลอดภัย ฝ่ายพยาบาล ฝ่ายพิธีการ ฝ่ายประเมินผล เป็นต้น
- 6 ควรให้สถาบันการศึกษาในต่างประเทศนำเสนอวิธีการบริหารงาน การพัฒนาหลักสูตร และนักศึกษาของสถาบัน รวมทั้งเสนอแนวทางการดำเนินงานของสถาบันในด้านต่างๆ ที่มีความโดดเด่นของตนเอง